

ΠΕΝΥ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

A close-up photograph of two women with long hair, one blonde and one brown, looking down with somber expressions. They are set against a dark blue background with soft, out-of-focus light sources.

ΑΝΤΙΟ, ΦΙΛΕΝΑΔΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Αντίο, φιλενάδα**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Πένυ Παπαδάκη
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Χρυσούλα Τσιρούκη
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Γιώργος Ανδρεάδης
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Πένυ Παπαδάκη, 2014
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: Kamil Akca/Trevillion Images
nobeastsofierce/www.shutterstock.com
cluckva/www.shutterstock.com
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2014

Πρώτη έκδοση: Σεπτέμβριος 2014, 5.000 αντίτυπα

ISBN 978-618-01-0729-6

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρπίου.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοΐου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiou Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

© Πένυ Παπαδάκη, 2014/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2014

Π Ε Ν Υ Π Α Π Α Δ Α Κ Η

ΑΝΤΙΟ, ΦΙΛΕΝΑΔΑ

ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ κυκλοφορούν:

Παιχνίδια ζωής, 2010
Οι κόρες της αυγής, 2011
Το ζειμπέκικο της Κατίνας, 2012
Χωρίς δίχτυ ασφαλείας, 2014

Από την Εμπειρία Εκδοτική κυκλοφορεί:

Φως στις σκιές, 2008

*Στα παιδιά μου, Ματούλα και Νίκο,
γιατί τις ώρες του ταξιδιού μου κρατάνε ήρεμες
τις θάλασσες με την αγάπη και τη σιωπή τους.*

Στον αδελφό μου Γιώργο, για όλα.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το *Αντίο*, φιλενάδα κυκλοφόρησε για πρώτη φορά το 2006 από την Εμπειρία Εκδοτική. Δεν έχει σημασία αν ο πρώτος μου εκδότης, ο Γιώργος Κανελλόπουλος, έχει φύγει από τη ζωή, εγώ του οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ, γιατί έδωσε στο έργο μου την ευκαιρία να εκδοθεί και να το αγαπήσει ο κόσμος.

Το συμβόλαιο του βιβλίου έληξε έπειτα από πέντε χρόνια, το *Αντίο*, φιλενάδα εξαντλήθηκε, αλλά ο κόσμος συνέχιζε να το αποζητά και δυστυχώς να μην το βρίσκει, αφού δεν ανανέωσα τη συνεργασία μου με την πρώτη μου εκδοτική εταιρεία. Και ο κόσμος, το αναγνωστικό κοινό, ξέρει τι θέλει και πώς να το ζητήσει. Έχει αλάνθαστο κριτήριο, και σε αυτό το κριτήριο οφείλεται το γεγονός πως σήμερα, οχτώ χρόνια μετά την πρώτη του έκδοση και τρία χρόνια αφότου εξαντλήθηκε, το βιβλίο επανεκδίδεται από τις Εκδόσεις Ψυχογιός.

Χαρά, συγκίνηση, αλλά και ευθύνη απέναντι σε όλους τους αναγνώστες που το ζήτησαν με έχουν κατακλύσει, και σας ευχαριστώ πολύ για όλα τα συναισθήματα που με κάνατε να νιώσω.

Θέλω να πω ένα μεγάλο ευχαριστώ στον εκδότη μου, κύριο Θάνο Ψυχογιό, για την εμπιστοσύνη που δείχνει στις απαιτήσεις των αναγνωστών, για το ρίσκο που παίρνει με μια τέτοια απόφαση σε εποχή κρίσης, αλλά και για την αμέριστη στήριξή του στο έργο μου.

Ευχαριστώ θερμά τη διευθύντρια εκδόσεων Αγγέλα Σωτηρίου, τη διευθύντρια δημοσίων σχέσεων Πόπη Γαλάτουλα, τη διευθύντρια μάρκετινγκ Κλειώ Ζαχαριάδη, την Ειρήνη Γαβρέλα, που εργάζεται στο τμήμα δημοσίων σχέσεων, την επιμελήτριά μου Χρυσούλα Τσιρούκη, τη διευθύντρια οικονομικών υπηρεσιών και υπεύθυνη προσωπικού Σωτηρία Καράμπελα, καθώς και όλους όσοι εργάζονται για το καλύτερο αποτέλεσμα κάθε βιβλίου.

Και τέλος ένα μεγάλο ευχαριστώ στην καλή μου νεράιδα, που μέσα από το *Αντίο*, φιλενάδα με γνώρισε, με αγκάλιασε, με στήριξε και το κάνει γενναιόδωρα και με ανιδιοτέλεια μέχρι σήμερα. Δε θα πω το όνομά της για να μη θεωρηθεί από κανέναν τρόπος προώθησης, αλλά μου επιτρέπεται να της πω δημοσίως ότι σε ό,τι με αφορά δε θα της πω ποτέ... αντίο, φιλενάδα. Εκείνη ξέρει...

Ζερβάκη, επισκεπτήριο!»

Η Σοφία πήρε τα μάτια της από το ταβάνι όπου τα είχε στυλώσει εδώ και ώρα, παρακολουθώντας μια αράχνη να φτιάχνει περίτεχνα τον ιστό της. Έδινε μ' αυτόν τον τρόπο διέξοδο στην τεντωμένη χορδή του μυαλού της που λίγο ήθελε να σπάσει και να την οδηγήσει στην τρέλα. Κι όσο το βλέμμα έμενε πεισματικά στον ιστό τόσο το πνεύμα έφευγε σε μια βουβή παράκληση. Σαν να προσπαθούσε η ψυχή να διαπεράσει το μπετόν και να φτάσει εκεί όπου έπρεπε, για να κάνει πάντα τα ίδια ερωτήματα που έμεναν αναπάντητα: «Γιατί, Θεέ μου; Γιατί δε μ' ακούς που σου μιλάω; Και τι σου ζητώ επιτέλους; Να με αφήσουν στην ησυχία μου. Να με ξεχάσουν. Να με θάψουν σε κάποια μεριά του μυαλού τους, κι όταν θα βγω, να μ' αναστήσουν. Τόσο δύσκολο είναι πια;»

Ήξερε πως η απάντηση δε θα ερχόταν από πουθενά, την είχαν ξεχάσει κι ο Θεός κι ο διάολος, που έτριβε τα χέρια του για θύματα όπως ελόγου της, κι έτσι κατέβασε τα πόδια της από το στενό κρεβάτι, φόρε-

σε τα παπούτσια της και ακολούθησε τον δεσμοφύλακα με βήμα βαρύ σαν να πήγαινε στο απόσπασμα.

Και όλο αυτό το θέατρο του παραλόγου ήταν μέρος μιας παράστασης με τίτλο «Γυναικείες φυλακές Κορυδαλλού». Εδώ και δέκα μήνες, δύο φορές την εβδομάδα παιζόταν το ίδιο δράμα, κι όμως κανείς δεν είχε συνηθίσει τον ρόλο που του αναλογούσε.

Ο δεσμοφύλακας δεν μπορούσε να καταλάβει τη στάση της. Εργαζόταν πολλά χρόνια στη φυλακή και, σαν ρακοσυλλέκτης ανθρώπινων ψυχών, είχε συλλέξει πολλά σκουπίδια. Μα τούτη η γυναίκα μόνο για σκουπίδι δε λογιζόταν. Δε σου 'δινε το δικαίωμα ούτε καν να τη λυπηθείς, κι ας ήταν με το βλέμμα γεμάτο απόγνωση.

«Περίεργο φρούτο είσαι, ρε παιδάκι μου. Όλες οι άλλες ζουν γι' αυτή τη στιγμή της επίσκεψης κι εσύ, αντί να χαίρεσαι, πεθαίνεις. Μη χειρότερα! Τι άλλο θα δω εδώ μέσα!»

Αν περίμενε να πάρει απάντηση, θα περίμενε για πολύ ακόμη και το ήξερε. Του φαινόταν παράξενο που αυτή η γυναίκα, η οποία σήκωνε το κεφάλι με απαξίωση και περηφάνια, βρισκόταν στην «ανθρώπινη χαβούζα», όπως συνήθιζε να λέει τη φυλακή. Αν δεν έβλεπες τα μάτια της που έσταζαν θλίψη και ενοχή και κοιτούσες μόνο τη στάση του κορμιού της, θα νόμιζες ότι προκαλούσε. Όμως, είκοσι χρόνια σε αυτή τη δουλειά, είχε μάθει να διαβάζει τα μάτια, αλλά και τα χείλη που έμεναν πεισματικά κλειστά σε κάθε ερώτησή του. Όπως επίσης είχε μάθει να μην κρίνει τους

ανθρώπους από το «εξώφυλλο», γιατί τις πιο πολλές φορές ήταν παραπλανητικό. Αυτή όμως τη γυναίκα δεν μπορούσε να τη διαβάσει. Κρατούσε μια στάση απέναντι στον εαυτό της τόσο σκληρή και αδιαπέραστη, που δεν μπορούσαν ούτε ο δικηγόρος της ούτε και η κοινωνική λειτουργός, μια επιστήμων με τεράστια πείρα, να σπάσουν.

Έφτασαν στον θάλαμο του επισκεπτηρίου και, αντί να μπουν από τη δεξιά πόρτα όπου έμπαιναν όλες, αυτοί μπήκαν από την αριστερή. Πίσω από αυτή υπήρχε ένα τεράστιο δωμάτιο που το χώριζε στη μέση ένα τραπέζι αρκετά μεγάλο, για να μην μπορούν όσοι κάθονταν σ' αυτό να ανταλλάξουν οτιδήποτε.

Ήταν εντολή του διευθυντή της φυλακής, ο οποίος –μετά τους πρώτους τρεις μήνες καλής διαγωγής που επέδειξε, και αφού κρίθηκε από τους ειδικούς ως μη επικίνδυνος για οποιονδήποτε και για οτιδήποτε– δέταξε να μην τη βλέπουν οι δικοί της πίσω από τα σίδερα, ούτε καν στον θάλαμο με τα τηλέφωνα, αλλά στο δωμάτιο με το τραπέζι. Ήταν θάλαμος για λίγους, και κυρίως για ακίνδυνους, οι οποίοι το μόνο επικίνδυνο που έκαναν ήταν να τρώνε τις σάρκες τους και να αυτοκαταστρέφονται. Σε αυτή την κατηγορία ανήκαν όσοι είχαν χρέη ή είχαν διαπράξει οικονομικά εγκλήματα. Τέτοιο ήταν και το δικό της. Οικονομικό έγκλημα. Κακούργημα. Απάτη και υπεξαίρεση σε βαθμό κακουργήματος. Κλοπή.

Κάθισε στη θέση της και περίμενε να δει τον αδελφό της. Μόνο σ' αυτόν είχε επιτρέψει να έρχεται να τη

βλέπει. Δεν άντεχε κανέναν άλλο. Κάποιους δεν τους άντεχε από οργή, μια οργή που της γεννούσε την επιθυμία να σκοτώσει όλο τον κόσμο, και κάποιους άλλους από κάτι χειρότερο· από ενοχές, που την έκαναν να θέλει να σκοτώσει τον εαυτό της. Όχι ότι δεν το επιχείρησε, αλλά και σ' αυτόν τον τομέα μούσκεμα τα 'κανε.

Είδε την πόρτα να ανοίγει και τον Γιάννη να πλησιάζει και να κάθεται απέναντί της με εκείνο το χαμόγελο που είχε υιοθετήσει το τελευταίο διάστημα, αλλά που δεν την έπειθε για τη γνησιότητά του. Ήταν ίδιοι. Ποιος μπορεί να κρυφτεί από τον εαυτό του; Πώς τον είχε γεράσει έτσι... Μέσα σε σχεδόν έναν χρόνο που ήταν μέσα, εκείνος είχε γεράσει είκοσι χρόνια. Και για όλα έφταιγε η ίδια... Τούτη τη στιγμή της αυτομαστίγωσης ήθελε να αποφύγει, γι' αυτό παρακαλούσε τον Θεό, αλλά μαζί με την τιμωρία της δικαιοσύνης είχε έρθει και η Θεία Δίκη, κι έτσι η παράκληση έπεφτε πάντα στο κενό.

«Γιατί έρχεσαι, Γιάννη μου; Δε σου έχω πει να μην έρχεσαι; Αν χρειαστώ κάτι, θα σε ειδοποιήσω».

«Κι εσύ γιατί ρωτάς κάθε φορά τα ίδια πράγματα; Εδώ κι έναν χρόνο ακούω τα ίδια και τα ίδια. Δεν κουράστηκες πια; Ό,τι κι αν λες, εγώ θα έρχομαι. Δεν μπορείς να με κλειδώσεις έξω από τη ζωή σου, πάρ' το χαμπάρι. Θέλω να έρχομαι και θα έρχομαι, δε θα μου το απαγορεύσεις. Οπότε, άσκοπα λόγια».

Αυτός ήταν ο αδελφός της. Πήγαινε τη συζήτηση εκεί όπου ο ίδιος ήθελε, και έβαζε κόμμα και τελεία,

όταν έπρεπε. Βράχος. Ή να αράξεις πάνω του και να ησυχάσεις ή να γκρεμιστείς. Και η Σοφία μέχρι τώρα άραζε πάνω του και δεν τσακίστηκε παρά μόνο από έναν άλλο βράχο· τον εαυτό της.

«Λοιπόν, στο θέμα μας, γιατί τελειώνει και ο χρόνος. Μίλησα με τον δικηγόρο και, όπως πάνε τα πράγματα, σε λίγους μήνες βγαίνεις. Όλα είναι καλά. Αρχισε λοιπόν να προετοιμάζεσαι για μια νέα αρχή, για το μέλλον. Έχεις σκεφτεί τίποτα;»

Σε λίγους μήνες; Κόντευε έναν χρόνο μέσα και υπολείπονταν άλλα δύο για να περάσει την πόρτα της εξόδου, κι εκείνος της έλεγε για λίγους μήνες; Άλλο το ζύγι του έξω κόσμου και άλλο της φυλακής, φαίνεται. Μα η λέξη που αντήχησε κάνοντας αντίλαλο στο άδειο μυαλό της ήταν «το μέλλον».

«Μέλλον; Δεν έχω μέλλον, Γιάννη, δεν ξέρω καν αν έχω παρόν. Αισθάνομαι ότι η ζωή μου σταμάτησε τη στιγμή που πέρασα αυτή την πόρτα και το μόνο που μου έμεινε για προίκα είναι το παρελθόν μου. Είχα μια ζωή και την κατέστρεψα. Είχα έναν γάμο και τον διέλυσα. Είχα μια δουλειά και τη βούλιαξα. Και το χειρότερο; Είχα δυο παιδιά και τα έχασα. Αυτό το τελευταίο δεν αντέχεται με τίποτα».

Πάνω εκεί, κάθε φορά το προσωπείο της απάθειας γινόταν θρύψαλα. Λύγιζε και σπάραζε. Τα μάτια της, αυτά τα υπέροχα στο σχήμα του αμύγδαλου και στο χρώμα της σοκολάτας μάτια, έτρεχαν ασταμάτητα.

Μόλις συνήλθε, κοίταξε τον Γιάννη και το βλέμμα του την έκανε να αισθανθεί σκουπίδι. Τόση θλίψη δεν είχε

ξαναδεί ποτέ της. Ούτε την ημέρα της φυλάκισής της.

«Αυτό που δεν μπορώ να δεχτώ με τίποτα είναι το πόσο πολύ έχεις εγκαταλείψει εσύ η ίδια τον εαυτό σου. Εντάξει λοιπόν. Θα κανονίσω, μόλις βγεις, τα της κηδείας σου. Να μπεις σε έναν λάκκο και να κρυφτείς απ' όλους και όλα. Είναι λύση αυτή; Πού πήγε η Σοφία που ήξερα; Αυτή η δυναμική γυναίκα που δεν κολλούσε πουθενά και σε τίποτα;»

«Τσακίστηκε, Γιάννη, και βούλιαξε. Δεν έχω τη δύναμη να παλέψω πια. Αφήστε με να ξεκουραστώ».

«Τα γερά σκαριά δε βουλιάζουν εύκολα, κορίτσι μου. Πάνε για επισκευή στο ναυπηγείο και συνεχίζουν. Αυτή είναι η μοίρα τους. Για επισκευή ήρθες εδώ μέσα, μην το ξεχνάς. Κοίτα να κάνεις καλή δουλειά γιατί έχεις πολλά ταξίδια ακόμη».

Λέγοντας αυτά, ο Γιάννης έσκυψε το κεφάλι προσπαθώντας να κρύψει τα συναισθήματα που τόσο καιρό έκρυβε και που τώρα ήταν έτοιμα να τον προδώσουν. Πόσο θα ήθελε να ήταν αυτός στη θέση της, να κουβαλάει αυτός τον δικό της σταυρό, αλλά κάποια πράγματα δεν μπορούσε ούτε εκείνος να τα προβλέψει και να τα προλάβει, κι έτσι αρκούσαν στον ρόλο του εξομολογητή και του δυνατού.

Όσο καιρό η Σοφία βρισκόταν στη φυλακή, ο Γιάννης είχε συχνή επικοινωνία με την κοινωνική λειτουργό που την παρακολουθούσε. Την είχε συστήσει ο ψυχολόγος, γιατί τον πρώτο καιρό είχε κλειστεί πολύ στον εαυτό της και δε μιλούσε σε κανέναν. Έτρωγε, κοιμόταν κι έκανε όλες τις δουλειές με μηχανικές κινήσεις,

αλλά δε μιλούσε σε άνθρωπο. Μερικές από τις κρατούμενες είχαν βρει στο πρόσωπο της Σοφίας το ιδανικό θύμα και παιχνίδι για να περνούν την ώρα τους. Την κοροΐδευαν, την έσπρωχναν, την έβριζαν κι αυτή αδιαφορούσε τόσο, που, αντί να την αφήσουν ήσυχη, την έβλεπαν όπως ο ταύρος το κόκκινο πανί.

Η κυρία Γεωργίου όμως, με την ιώβεια υπομονή της, την εμπειρία και την αγάπη για το λειτούργημα που ασκούσε, κατόρθωσε να σπάσει σιγά σιγά τη σιωπή της και να γίνει ο μόνος άνθρωπος που είχε μια στάλα επικοινωνίας μαζί της. Συμβούλεψε τον Γιάννη να είναι αυστηρός, αλλά όχι επικριτικός. Να είναι σταθερός, αλλά όχι πιεστικός. Να μην της χαρίζεται και να μην της δείχνει οίκτο, αλλά να μην της χτυπάει και τα λάθη της. Χρειαζόταν μια ζυγαριά στα συν και τα πλην, και τον ρόλο αυτόν έπρεπε να τον παίξει ο Γιάννης.

Η ψυχολογία της ήταν σε κακό χάλι και λίγο έλειψε να φτάσει στην παράνοια, αλλά τα ψήγματα του παλιού της δυνατού χαρακτήρα βγήκαν στην επιφάνεια αργά και σταθερά και την έσωσαν. Χρειαζόταν κάτι σίγουρο και δυνατό, αλλά ταυτόχρονα και τρυφερό για να ακουμπήσει πάνω του.

Την κοίταξε στα μάτια με τρυφερότητα και αγάπη και της είπε: «Κοίτα, μικρή, ό,τι κι αν λες, ό,τι κι αν αισθάνεσαι, όπως κι αν αισθάνεσαι τώρα, να θυμάσαι πάντα ότι εγώ είμαι εδώ. Όλοι είμαστε εδώ και το ξέρεις. Και τα παιδιά σου είναι εδώ και σε αγαπούν. Δεν τα έχασες, ούτε αυτά απομακρύνθηκαν. Μην τα ντύνεις όλα μαύρα, δεν είναι έτσι όπως τα βλέπεις. Εσύ

δεν ήθελες να έρχονται, όχι αυτά που κάνουν σαν τρελά για να σε δούνε. Νομίζω πως η απόφασή σου, ως προς αυτά τουλάχιστον, ήταν σωστή. Καλύτερα να μην περάσουν ποτέ αυτή την πόρτα και σε δουν σ' αυτή την κατάσταση. Έπειτα ο καιρός πλησιάζει και θα σε έχουν συνέχεια κοντά τους. Και ο άντρας σου είναι εδώ. Κι αυτόν εσύ τον έβγαλες από τη ζωή σου, όταν του είπες να μην ξαναπατήσει εδώ μέσα. Σεβάστηκε την επιθυμία σου και δεν ξανάρθε, αν κι εγώ στη θέση του δε θα κατέθετα τα όπλα τόσο απλά, όμως ο Κώστας δεν είναι Γιάννης, κι εγώ δεν έχω το δικαίωμα να τον κρίνω, αλλά αυτή την ώρα που μιλάμε είναι απ' έξω και περιμένει με αγωνία τα νέα σου. Κάθε βράδυ είναι έξω από την πύλη. Καπνίζει το ένα τσιγάρο μετά το άλλο και νομίζει ο φουκαράς ότι μικραίνει η απόσταση που σας χωρίζει. Σαν τους Ινδιάνους σου στέλνει σήματα καπνού, που όμως εσύ δε βλέπεις».

Σταμάτησε για λίγο για να της διαβάσει ένα ραβασάκι που του έδωσε ο άντρας της: «Σ' αγαπώ, μωρό μου, μου λείπεις, αλλά θα σε περιμένω, έστω κι αν χρειαστεί να περιμένω μια ζωή». Με μια γρήγορη κίνηση, ο Γιάννης το πέταξε προς το μέρος της. Η Σοφία το πήρε, το τσαλάκωσε μέσα στα χέρια της κι ύστερα το έχωσε βιαστικά στον κόρφο της για να μην της το πάρει κανείς. Έτσι είχε κάνει και στη ζωή της τα τελευταία χρόνια. Την τσαλάκωσε και την έκρυψε, αλλά ουδέν κρυπτόν, όπως λένε, κι όταν φανερώθηκε, έμεινε με την τσαλάκα.

«Το βλέπεις; Σ' αγαπάει, Σοφία. Αισθάνεται κι αυ-

τός τύψεις γι' αυτό που περνάς, γιατί δεν το πρόλαβε. Δεν ήταν κακός χαρακτήρας, αδύναμος ήταν, αλλά δεν ευθύνεται. Από την αρχή τού έδειξες ότι ο άντρας στη σχέση σας ήσουν εσύ. Αλλά άλλαξε, Σοφία, γι' αυτό δώσ' του την ευκαιρία να σου το αποδείξει. Σταμάτα λοιπόν να οικτρίρεις τον εαυτό σου, να τους βγάζεις όλους έξω από τη ζωή σου, και κοίτα τα πράγματα πιο αισιόδοξα. Είναι μια δύσκολη στάση, Σοφία μου. Δεν είναι το τέρμα. Μηδενίζουμε το κοντέρ της κακιάς μας μοίρας και ξαναρχίζουμε».

Η Σοφία χρωστούσε πολλά σ' αυτόν τον άνθρωπο. Ήταν τα πάντα για εκείνη και δεν του άξιζε αυτή η πίκρα που έπινε για χάρη της. Είχε κι άλλα δυο αδέρφια, τον Άλκη και τον Θάνο, κι αυτοί μεγαλύτεροι, αλλά οι σχέσεις τους δεν ήταν ποτέ σαν εκείνη που είχε με τον Γιάννη. Οι άλλοι τη θυμούνταν στα δύσκολα, αλλά, τι περίεργο, στα δύσκολα τα δικά τους, όχι στα δικά της. Δεν τους κατηγορούσε όμως. Παράπωνα τους έκανε πού και πού, αλλά δεν τους κατηγορούσε. Από τη μια γιατί έτσι τους είχε μάθει κι από την άλλη γιατί κι εκείνη δεν έκρυψε ποτέ την αδυναμία που είχε στον Γιάννη. Και μ' αυτόν τον τρόπο, τους έδινε ένα τέλειο άλλοθι να κρύβονται στα δύσκολα. Όπως οι ηθοποιοί πιάνονται στο τέλος της παράστασης χέρι χέρι και οπισθοχωρούν ώσπου να πέσει η αυλαία, έτσι κι αυτοί οπισθοχωρούσαν και παραχωρούσαν ευχαρίστως τη θέση τους στον πρωταγωνιστή που άξιζε το πιο θερμό της χειροκρότημα.

Ταίριαζε μαζί του στα περισσότερα, εκεί όμως που

διέφεραν ήταν στην οπτική γωνία από την οποία έβλεπαν τα πράγματα. Ο Γιάννης ήταν πιο ρεαλιστής και ορθολογιστής, ενώ αυτή λειτουργούσε με βάση το συναίσθημα. Κι αυτό το εκμεταλλεύτηκαν αρκετοί και, το χειρότερο, τους άφησε να το κάνουν. Ο Γιάννης την είχε πάρει υπό την προστασία του από μια σταλιά παιδάκι και της είχε μάθει τα πάντα για τη ζωή. Τη βοηθούσε στα μαθήματα του σχολείου, όταν ήταν μαθήτριά του δημοτικού, τη βοήθησε να τελειώσει το λύκειο και αργότερα πλήρωσε και τα έξοδα μιας ιδιωτικής σχολής λογιστών. Την προίκισε στον γάμο της και μέχρι τώρα ήταν ο φύλακας άγγελός της. Κι όλα αυτά με στερήσεις και αγώνες, γιατί ποτέ δεν περίσσευαν τα χρήματα. Περίσσευαν όμως η αγάπη, η διάθεση και η υπευθυνότητα και της τα πρόσφερε απλόχερα χωρίς να ζητήσει από τη Σοφία ποτέ του τίποτα.

Παρότι η υγεία του είχε κλονιστεί στα τριάντα οχτώ του από ένα έμφραγμα του μυοκαρδίου, που ευτυχώς για όλους το ξεπέρασε γρήγορα, αντιμετώπιζε τη ζωή με αξιοπρέπεια, γενναιότητα και επιθετική διάθεση απέναντι στις δυσκολίες, εφαρμόζοντας κατά γράμμα το ρητό που λέει «κάλλιο να σε φοβούνται, παρά να σε λυπούνται».

Κι αυτή τι του έδινε για αντάλλαγμα; Όχι, αυτό που του έκανε δεν του άξιζε. Αν πάθαινε κάτι ο αδελφός της, δε θα τη γλίτωνε την τρέλα.

Για αρκετή ώρα δε μιλούσε κανείς απ' τους δυο. Τα λόγια ήταν περιττά μεταξύ τους, γιατί τα μάτια τους είχαν μάθει χρόνια τώρα να επικοινωνούν χωρίς λέξεις.

Μόνο που τα μάτια της Σοφίας ήταν μονίμως καρφωμένα στο πάτωμα. Τι να του πουν; Πόσες συγγνώμες τού όφειλε για να εξιλεωθεί; Αδυνατούσε να τον αντικρίσει κατάματα, δεν είχε το θάρρος. Κι έτσι η σιωπή ήταν τόσο δυνατή, που της τρυπούσε το μυαλό. Ας ερχόταν κάποιος να τη γλιτώσει...

«Τέλος επισκεπτηρίου!»

Επιτέλους η λύτρωση. Επιτέλους η μοναχική σιωπή. Καμιά φορά κάποιος της έκανε τη χάρη και την άκουγε.

«Σε παρακαλώ, Σοφία μου, σκέψου αυτά που σου είπα κι άρχισε να προετοιμάζεσαι για μια νέα αρχή, εντάξει; Την επόμενη φορά θέλω να σε βρω αλλιώς. Πιο αισιόδοξη. Πιο χαρούμενη. Πιο δυνατή».

Κάθε φορά τής έλεγε τα ίδια μήπως και κάτι αλλάξει.

Η Σοφία χαμογέλασε και σηκώθηκε από την καρέκλα. Του χρωστούσε τουλάχιστον ένα χαμόγελο, έστω και ψεύτικο. Πριν ανοίξει η πόρτα και βγει, κοντοστάθηκε και με σκυφτό κεφάλι τον ρώτησε: «Η μάνα; Τι κάνει η μάνα;»

«Η μάνα είναι καλά, κορίτσι μου, και σου στέλνει την αγάπη της και τα φιλιά της. Σε περιμένει, Σοφία. Μόνο εσένα περιμένει. Τους άλλους, όπως σε ξέγραψαν, τους ξέγραψε. Πάρ' την έστω ένα τηλέφωνο να ακούσει για λίγο τη φωνή σου».

Ευτυχώς πρόλαβε και γύρισε το κεφάλι, πριν δει ο Γιάννης την απόγνωση στο βλέμμα της.

Όχι, αυτό δεν μπορούσε να το κάνει. Αν την άκουγε, θα ένιωθε τον σπαραγμό της κι αυτό δεν το άντε-

χε. Κανείς δεν μπορεί να κρυφτεί από τη μάνα του. Όσο κι αν της έλεγε ότι όλα ήταν καλά, η μάνα της θα έπιανε στον αέρα την απελπισία.

Στην επιστροφή για το κελί της σερνόταν. Αυτή η υπέροχη γυναίκα, η ψηλή σαν κυπαρίσσι, είχε λυγίσει και είχε τσακίσει. Μόλις μπήκε στο κελί της, σωριάστηκε στο κρεβάτι της και ξέσπασε. Αυτό γινόταν κάθε φορά. Γι' αυτό δεν ήθελε κανέναν. Πώς συνηθίζεται η ενοχή; Πώς αντέχουν οι άλλοι άνθρωποι τις τύψεις; Και πότε επιτέλους θα σταματούσε να αισθάνεται κουρέλι; Δέκα μήνες εκεί μέσα και δεν είχε μπαλώσει ούτε μια άκρη από αυτό το κουρέλι. Δεν είχε τη δύναμη.

Η συγκρατούμενή της, η Μαρίνα, έχοντας εκτίσει ήδη τα έξι από τα δέκα χρόνια της ποινής της, είχε πάρει ντοκτορά σε παρόμοιες καταστάσεις σαν της Σοφίας. Είχαν περάσει πολλές από το κελί της, αλλά δεν μπήκε στον κόπο να ασχοληθεί με καμιά τους, αφού οι περισσότερες ήταν περίπου σαν την ίδια. Αλλά η Σοφία δεν έμοιαζε με καμιά, ήθελε τον χρόνο της, ήθελε άλλη μεταχείριση. Και χρόνο τής έδωσε και αλλιώς την αντιμετώπισε, αλλά δεν κατάφερε πολλά, κι έτσι τη δέχτηκε όπως ήταν. Την είχε μάθει πια, γι' αυτό την περίμενε να βγάλει ό,τι είχε απομείνει, για να αρχίσει εκείνη.

«Πάλι τα ίδια, Σοφία; Για όνομα του Θεού, εσύ στο τέλος θα πεθάνεις έτσι όπως πας. Φαντάσου να είχες κάνει και τίποτα χειρότερο. Κάτι σαν το δικό μου, να πούμε. Θα είχες κρεμαστεί, αφού πρώτα είχες γδάρει

το τομάρι σου. Μη χειρότερα, Θεέ μου! Έναν χρόνο τώρα και ακόμη δε συνήθισες. Για σύνελθε πια. Άντε μπράβο!»

Καμιά απάντηση.

«Σοφία, σου μιλάω και ξέρεις ότι μου τη δίνει να με γράφουν».

Η Σοφία χαμογέλασε και ρούφηξε τη μύτη της.

«Έτσι μπράβο, κοπέλα μου. Άντε, μην τα πάρω στο κρανίο. Κι έχεις δει τι γίνεται τότε».

Η Σοφία κούνησε καταφατικά το κεφάλι της και με ένα δειλό χαμόγελο θυμήθηκε το πρώτο φοβερό ξέσπασμα της Μαρίνας λίγο μετά τη φυλάκισή της. Είχε δεν είχε έναν μήνα μέσα και πολλές από τις κρατούμενες δεν το άντεχαν να βλέπουν μια γυναίκα σαν κι αυτή να μην τους μιλάει, σαν να ήταν σκουπίδια. Στο κάτω κάτω, για να είναι κι αυτή εκεί, σίγουρα δεν ήταν καλύτερη από δαύτες. Κι έτσι άρχισαν το παιχνίδι της υπεροχής και της επιβολής. Την κορόιδευαν, την έβριζαν, την έσπρωχναν τάχα κατά λάθος για να πέσει και να σπάσει τη μύτη της που την είχε ψηλά.

Μόνο η Μαρίνα μπόρεσε να διαπεράσει τα φιμέ τζάμια που έκρυβαν τον φόβο και να δει τι υπήρχε πίσω από τη βιτρίνα. Της θύμιζε τόσο πολύ τον εαυτό της, όταν ήταν φρέσκια στην κόλαση και δεν είχε τις αντιστάσεις για να τα βάλει με τις συγκρατούμενες της. Αλλά δεν κράτησε πολύ, γιατί η Μαρίνα είχε φάει τη ζωή με το κουτάλι και λίγο καιρό μετά έβαλε τα πράγματα στη θέση τους. Ήταν κοντούλα και αδύνατη, αλλά όσο μπόι τής έλειπε τόσο τσαγανό είχε.

Δεν κολλούσε πουθενά και δε δίστασε να βάλει το μικροκαμωμένο σώμα της μπροστά για να υπερασπιστεί τη Σοφία. Παρότι ήταν στο ίδιο κελί και δεν είχαν ανταλλάξει παρά ελάχιστες κουβέντες, κι αυτές από ανάγκη, εμπιστεύτηκε το ένστικτό της και την πείρα της σε ανθρώπινα «κουρέλια» κι έκανε σε όλους γνωστό ότι όποιος την πείραζε θα είχε να κάνει με την ίδια.

Η Μαρίνα είχε καταδικαστεί σε δέκα χρόνια κάθειρξη για ανθρωποκτονία από πρόθεση κι αυτό ήταν αρκετό για να τη σέβονται και να τη φοβούνται. Μόνο που αυτή την εικόνα την είχε καλλιεργήσει για να επιβιώσει και να αντέξει. Γιατί ο φόνος που είχε διαπράξει ήταν μια πράξη απελπισίας και όχι επίδειξη δύναμης για να τη σέβονται.

Η Σοφία γεννήθηκε με τη σφραγίδα της υποχρέωσης στην ψυχή και με ένα μεγάλο ελάττωμα που βόλευε τους γύρω της· δεν μπορούσε να αρνηθεί σε κανέναν τίποτα, δεν μπορούσε να πει όχι. Το τίμημα που πλήρωσε ήταν βαρύ, αφού για τις λάθος επιλογές της έχασε ακόμη και την ελευθερία της.

Από την άλλη, η Μαρίνα είπε όχι σε όλα όσα την καταπίεζαν. Όχι στους γονείς, σε μία υποκριτική κοινωνία, σε έναν έρωτα-δυνάστη και στην πιθανότητα να χάσει τη μονακριβή κόρη της. Το τίμημα ήταν να χάσει κι αυτή, εκτός από την ελευθερία της, και τον ίδιο της τον εαυτό.

Θα ανταμώσουν μέσα στα σκοτάδια, κι όταν τα μάτια τους θα συνηθίσουν, θα μάθουν, άλλοτε βίαια κι άλλοτε με τρυφερότητα, πως το φως που βγάζει η ψυχή είναι πιο δυνατό και πιο ζεστό από του ήλιου. Θα διδαχθούν η μία από την άλλη, θα αντέξουν η μία για την άλλη, θα κλάψουν η μία με την άλλη. Όπως κάνουν μόνο οι φίλες.

Και εκεί που πίστεψαν πως την κέρδισαν την παρτίδα της ζωής, αυτή θα τους δείξει πως μπλόφαρε, γιατί έκρυβε ένα αντίο στο μανίκι της.

Εκδόσεις **ΨΥΧΟΓΙΟΣ**

www.psichogios.gr

ISBN 978-618-01-0729-6

9 786180 107296

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 14539

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η